

Toiduraiskamise ning pakendijäätmete vähendamise nõuded

Kristel Kibin

Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakond

21.05.2026

Toidujäätmete sätted muudetud jäätmete raamdirektiivis

Direktiiv 2025/1892

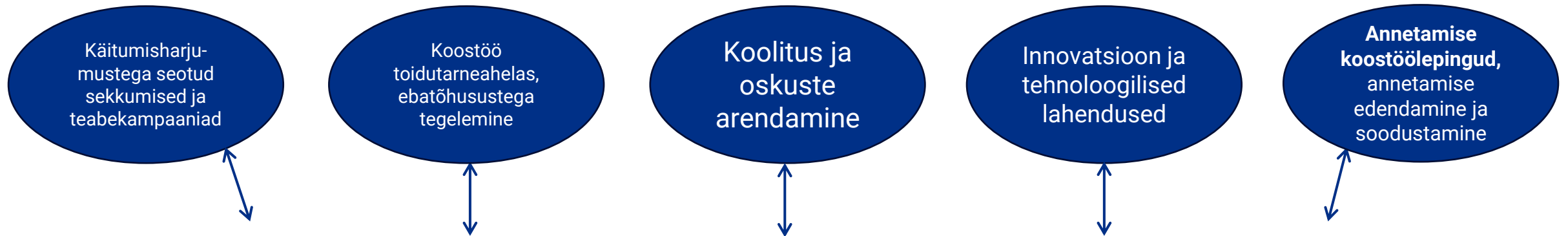

Taust

- ÜRO kestliku arengu eesmärgid 2015, jäätmete raamdirektiivi muudatused „jäätmepaketi“ raames 2018.
- Euroopa Komisjoni ettepanek jäätmete raamdirektiivi suunatud muudatusteks 2023.
 - Toidukindlus, ressursside kestlikum kasutus ja toidu tootmise keskkonnamõju vähendamine.
 - Lisaks toidujäätmetele ka tekstiilijäätmed fookuses.
- 2025 sügisel direktiivi jõustumine ning **ülevõtmise tähtaeg 17. juunil 2027.**

Toidujäätmete tekke vähendamine jäätmete raamdirektiivis

Kehtestatakse toidujäätmete tekke vähendamise **sihtarvud**, mis tuleb saavutada 31. detsembriks **2030**:

- Vähendada toidujäätmete teket **toidutööstuses 10%** võrreldes 2021–2023 keskmise toidujäätmete tekkega
- Vähendada toidujäätmete teket **elaniku kohta tarbimises** (kaubanduses, toitlustuses ja kodumajapidamistes) **30%** võrreldes 2021–2023 keskmise toidujäätmete tekkega.

Sihtarvud Eesti kontekstis

- Tarbimises 2021-2023 keskmine elaniku kohta: 90 kg
- Eesmärk 2030: ~63 kg

- Toidutööstuses 2021-2023 keskmine: 34 459 t
- Eesmärk 2030: ~31 000 t

Mõju toidlustussektorile

SIHI -> MÕÕDA -> TEGUTSE

Sea eesmärgiks.

Teadvusta ja jälgi toidujäätmete teket.

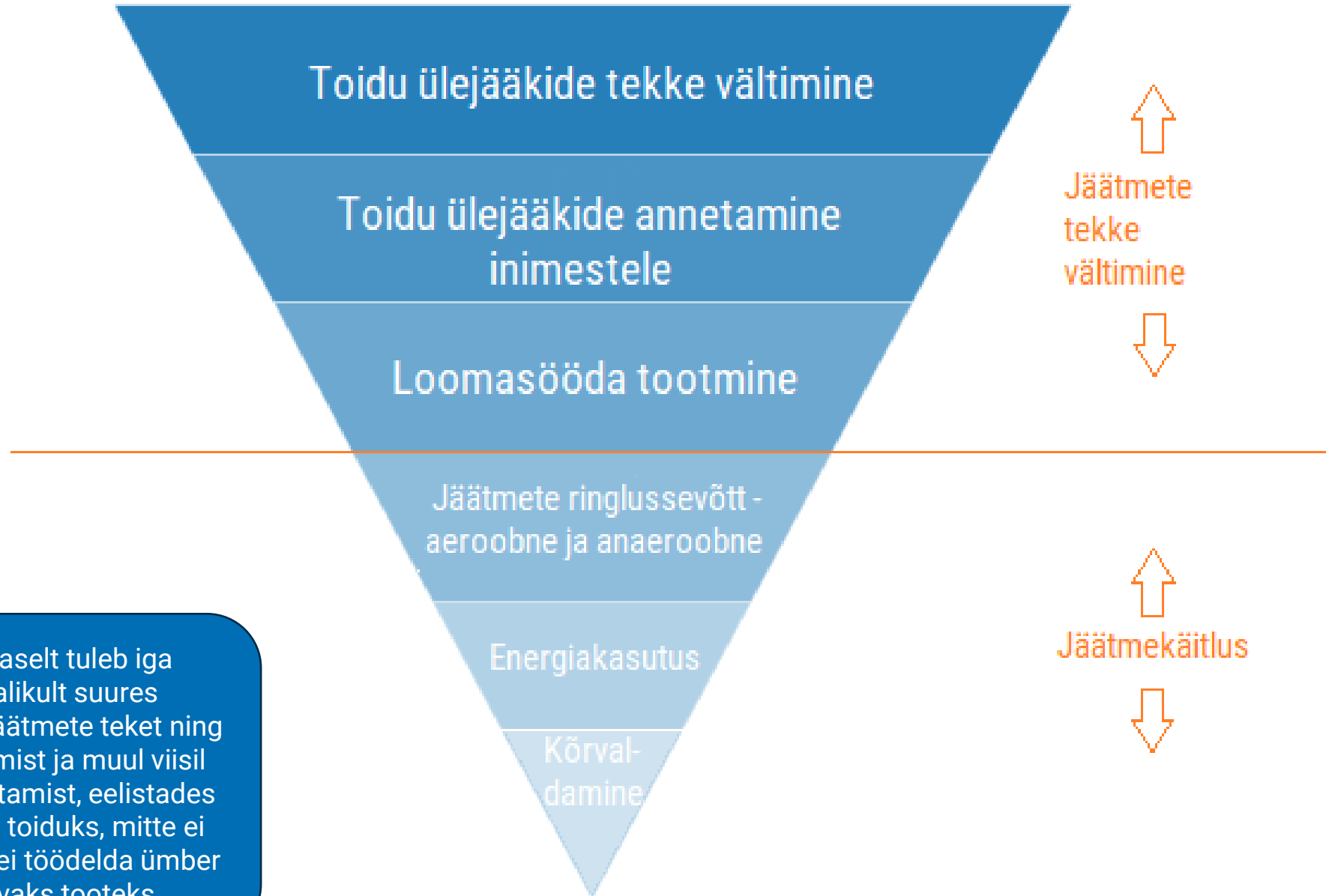

Rakenda jäätmetekke vältimise tegevusi ning sea sisse süsteemid,
sh võimalusel toiduannetamiseks.

Toidujäätmete hierarhia

JäätS § 21 lg 2 p 6 kohaselt tuleb iga tegevuse juures võimalikult suures ulatuses vähendada toidujäätmete teket ning soodustada toidu annetamist ja muul viisil inimtarbimiseks ümberjaotamist, eelistades seda, et toit jääb inimeste toiduks, mitte ei saa söödaks, ning et seda ei töödelda ümber toiduks mittekasutatavaks tooteks.

Pakendite ja pakendijäätmete määrus

Määrus 2025/40

Taust: PPWD->PPWR

- Euroopa Komisjon algatas 30.11.2022 **uue pakendite ja pakendijäätmete määruse** (edaspidi PPWR) väljatöötamise pakendidirektiivi 94/62/EÜ asemel. PPWR jõustus 11.02.2025 (artikkel 71).
- Kehtiv pakendidirektiiv 94/62/EÜ tunnistatakse suures osas kehtetuks alates **12.08.2026** (artikkel 70).
- **Määruse eesmärk on:**
 - ühtlustada pakendite materjalide ja pakendamise nõudeid üle ELi;
 - vähendada pakendijäätmete teket;
 - suurendada korduskasutust ning ringlussevõttu.

Olulisemad sisunõuded

- Turule laskmise piirangud
 - Pakendis sisalduvad ained; ringlussevõetavus; ringlussevõetud materjali miinimumsisaldus; biopõhised lähteained, kompostitavus teatud pakenditele; pakendite minimeerimine; korduskasutuspakendi nõuded.
- Märgistus- ja teabenõuded (2028 a)
 - Pakendid; jäätmemahutid.
- Nõuded importijale, valmistajale, turustajale
 - Pakendi valmistamise teabe ja dokumentatsiooni esitamine; ülemäärase pakendamise vältimine; teatavate pakendivormide piirang; korduskasutussüsteemidest teavitust; aruandlus.
- Plastkandekottide vähendamine
- Taastäitmise ja korduskasutuse sihtmäärad
- Pakendijäätmete tekke vältimine ja pakendite keskkonnamõju minimeerimine
- Laiendatud tootjavastutuse nõuded, sh tootja mõiste muutus
- Ringlussevõtu sihtmäärad ja edendamine – jäävad direktiivis sätestatuga samaks.

Taastäitmise ja korduskasutuspakendi pakkumise kohustus

- HoReCa sektori (sh jaemüügi) lõppturustaja:
- võimaldab tarbijal külmade või kuumade jookide ja valmistoidu kaasamüügil tuua täitmiseks kaasa **oma anuma 2027. aastaks**;
- võimaldab tarbijatel osta külmi või kuumi jooke ja valmistoite **korduskasutussüsteemi kuuluvas korduskasutuspakendis 2028. aastaks**.
- Mõlemal juhul **ei tohi tooteid kõrgema hinnaga ja ebasoodsamatel tingimustel müüa kui samast tootest ja ühekorrapakendist koosnevat müügiühikut müües**.
- Ettevõtjad, kes pakuvad võimalust osta tooteid taastäitmise kaudu, **teavitavad lõppkasutajaid taastäitmise reeglitest. Ühekordselt kasutatavaid pakendeid ei või anda täitmiseks tasuta**.
- Alates 1. jaanuarist 2030 püüavad lõppturustajad, kelle müügiplind on üle 400 m², **eraldada sellest müügiplinnast 10 % nii toiduainete kui ka toiduks mittekasutatavate toodete taastäitejaamadele**.

Piirangud pakendite kasutamisele

Ettevõtjad ei tohi alates 1. jaanuarist 2030 turule lasta V lisas loetletud vormis ja kasutusotstarbega pakendeid:

- ühekordsed plastist rühmapakendid (nt kuuspakkide kile, termokahanev kile);
- ühekordsed plastpakendid alla 1,5 kg puu- ja köögiviljadele (võrgud, kotid, alused, anumad);
- ühekordsed plastpakendid HORECA sektoris toidu ja jookide serveerimiseks kohapeal tarbimiseks;
- ühekordsed pakendid HORECA sektoris ühekordsete portsjonite serveerimiseks (nt maitseainete, suhkru, kastmete, kohvikoore pakikesed jms);
- hotellides kasutatav minipakend (nt minišampoonipudelid);
- eriti õhukesed plastkandekotid (v.a hügieeni tagamiseks ja toidu raiskamise vähendamiseks);

Puu- ja köögiviljade kleepsud ning nt teekotikesed peavad olema kompostitavad alates 2028.

Loe lisa ja vaata tutvustavat seminari:

- Kliimaministeeriumi koduleht -> Elukeskkond. Ringmajandus -> Poliitika ja seadusandlus -> Pakendid.

<https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/poliitika-ja-seadusandlus/pakendid>

PPWR ülevõtmise eelnõule lisaks

- Kehtiv koalitsioonilepe:
„Võimaldamaks suuremat ringmajanduse turgu, edendame koostöös ettevõtjatega korduskasutatavate pakendite ja nõude kasutamist toidu ja joogi müügil ning pakkumisel avalikes kohtades.“
- SUP direktiivist tulenev prügistamiskulude kompenseerimismudel välja töötamisel.
- Jäätmereformi rakendamine.

Muud EL taseme algatused

- Ringmajandus kui võtmevaldkond puhtale tööstusele üleminekul – majandusjulgeolek ja konkurentsivõime.
- Lahendamisel olevad probleemid
 - Liiga bürokraatlik keskkonnaõigus (lihtsustamisel).
 - Sõltuvus kriitiliste toormete impordist ja madal ringkasutus.
 - Kohaliku teisese toorme nõudlus-pakkumine tasakaalust väljas.
- Olulisemad algatused:
 - Dets 2025: mini ringmajanduse pakett (nt plastijäätmete lakkamise kriteeriumid), keskkonnaõiguse lihtsustamise omnibus.
 - 2026 II poolaasta: Ringmajanduse määrus (CEA).

Jäätmetekke vähendamise toetusmeede

- Toetuse eesmärk on vähendada Eestis toidukao teket, edendada ringset pakendidisaini ja laiendada korduskasutuspakendite kasutamisevõimalusi.
- Projektid, mis:
 - vähendavad ja väldivad toidujäätmete teket;
 - parandavad pakendite ringlussevõetavust ja ringlussevõetud materjalide kasutamist pakendite tootmiseks;
 - loovad ja laiendavad korduskasutuspakendite kasutamist.
- Taotlusvoor avanes 24.03.2025, alates 13.09.25 tingimused paindlikumad.
- Vooru eelarve on uuendatud 19.01.26. Kokku **0,5 mln eurot**.
- Toetuse osakaal projekti kohta kuni 70%, sõltuvalt tegevusest toetuse suurus 5000 € - 2 000 000 €.

AITÄH!

kristel.kibin@kliimaministeerium.ee

Austa toitu jäägitult!

Kas oled mõelnud sellele, et toitu ära visates raiskad ka toidu tootmiseks kulunud ressursse ja raha?

Pista ülejääv söök sügavkülma ja märgista kuupäevaga. Või jaga seda sõprade ja naabritega!

Loe lisa: <https://kliimaministeerium.ee/toidujäätmed>

KLIIMAMINISTEERIUM

Koostööpartnerid
Euroopa Liit

Elu
Mehhikule

Austa toitu jäägitult!

Kas oled mõelnud sellele, et toitu ära visates raiskad ka toidu tootmiseks kulunud ressursse ja raha?

Ära torma kohe poodi, vaid esmalt piilu, mis sul on kodus kappides peidus. Planeeri menüü ja koosta ostunimekiri!

Loe lisa: <https://kliimaministeerium.ee/toidujäätmed>

KLIIMAMINISTEERIUM

Koostööpartnerid
Euroopa Liit

Elu
Mehhikule